

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
պարոն ՍԱՄՎԵԼ ՆԻԿՈՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Նիկոյան

Ձեզ ենք ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եզրակացությունը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավորներ Սուրյապա Սաֆարյանի, Զարուհի Փոստանջյանի, Արմեն Մարտիրոսյանի, Անահիտ Բախշյանի, Լարիսա Ալավերդյանի և Բաֆֆի Հովհաննիսյանի՝ օրենսդրական նախաձեռնության կարգով ներկայացրած «Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի փաթեթի վերաբերյալ:

«Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ.

1. Գաղափարական առումով Լյուստրացիայի մասին օրենքներն ընդունվել են հիմնականում արևելատեղաբնակային նախկին սոցիալիստական պետությունների կողմից՝ 90-ականների սկզբներին կոմունիստական վարչակարգից ձերբազատվելու համար: Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից նմանատիպ օրենքներ ընդունել են Մերձբալթյան հանրապետությունները և Վրաստանը: ԱՊՀ անդամ որևիցե երկիր նման օրենք չի ընդունել: Միաժամանակ նշված օրենքների հիմքում դրված է նախկինում սոցիալիստական պետությունների իշխող կոմունիստական կուսակցությունների և հատուկ ծառայությունների ղեկավար անձնակազմի դեմ պայքարի գաղափարը: Մասնավորապես, մտցված են սահմանափակումներ այդ ժամանակահատվածի պաշտոնյաների պետական պաշտոն զբաղեցնելու համար: Ներկայացված նախագիծը վերաբերվում է միմիայն հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի կամ բացահայտ համագործակցող անձանց: Նշված մոտեցումը ողջամիտ չէ, քանի որ ներկայիս Հայաստանի Հանրապետությունը կազմավորվելու ընթացքում հոչակվել է որպես ՀԽՍՀ իրավահաջորդ, որի շտրիիվ Հայաստանում չեն իրականացվել նախկին կոմկուսի պաշտոնյաների կամ ԽՍՀՄ ՊԱԿ-ի և ՆԳՆ-ի աշխատողների հետապնդումներ:

Անհրաժեշտ է նաև նկատի ունենալ, որ մարդիկ, ԽՍՀՄ ժամանակ համագործակցելով հատուկ ծառայությունների հետ, դրանով հակաիրավական արարք չեն կատարել, այլ աջակցել են համապատասխան պետական մարմինների գործառույթների իրականացմանը:

Հայաստանի Հանրապետության անկախության հանրաքվեից անցել է 20 տարի, խնդրահարույց է օրենքի ընդունման նպատակահարմարությունը:

2. Իրավական առումով՝

1) Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 22-րդ հոդվածի համաձայն պատասխանատվություն սահմանող կամ պատասխանատվությունը խստացնող օրենքը հետադարձ ուժ չունի.

2) օրենքով սահմանված կարգով ընտրված տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների դադարեցումը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության

կողմից ստեղծված հանձնաժողովի որոշմամբ իրավաչափ չէ և հակասում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 109-րդ հոդվածին, որի համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն օրենքով նախատեսված դեպքերում միայն Սահմանադրական դատարանի եզրակացության հիման վրա կարող է պաշտոնանկ անել համայնքի ղեկավարին:

3. Բացի դրանից՝

1) նախագծում անհրաժեշտ է հստակեցնել գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովի կազմավորմանը, կարգավիճակին և գործունեությանը վերաբերող դրույթները: Այսպես՝ նախագծի 7-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է. «Հայաստանի Հանրապետության յուրաքանչյուր նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նստաշրջանի բացման օրվան հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում սույն հոդվածով սահմանված կարգով կազմավորվում է միջգերատեսչական հանձնաժողով»: Իսկ սույն հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հաստատում է հանձնաժողովի կազմը և վերջինիս կանոնադրությունը: Սակայն 8-րդ հոդվածի «ա» կետի համաձայն հանձնաժողովը՝ ձևավորումից հետո մեկամսյա ժամկետում մշակում և հաստատում է իր կանոնադրությունը.

2) նախագծի տրամաբանության շրջանակներում գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովը գաղտնագերծման իր աշխատանքները պետք է սկսի հենց հանձնաժողովի կազմից՝ բացառելով իր անդամների մինչև 1991 թվականի սեպտեմբերի 21-ի Հայաստանի անկախության հանրաքվեն նախկին ԽՍՀՄ Պետական անվտանգության կոմիտեի, հետախուզական, հակահետախուզական, օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների կամ այլ երկրների հատուկ ծառայությունների հետ բացահայտ կամ գաղտնի հիմունքներով աշխատելու կամ համագործակցելու հանգամանքը.

3) գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովի անդամները չեն կարող վարձատրվել, քանի որ նրանք լինելով համապատասխան մարմինների աշխատողներ արդեն իսկ ստանում են համապատասխան վարձատրություն: Պարզ չէ նաև, թե ինչ չափանիշներից ելնելով է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն

ապահովելու հանձնաժողովի անդամների վարձատրությունը.

4) 8-րդ հոդվածի «է» կետում պարզ չէ, թե ինչ կարգով է հանձնաժողովը վարելու հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց ռեեստրը.

5) 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա» կետի կապակցությամբ հայտնում ենք, որ նախագծում պարզ չէ, թե ինչ կարգով է գնահատվելու գաղտնագրծման ենթակա անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը, ինչպես նաև ինչ կարգով են գրանցվելու և հաշվատվելու հիշյալ անձինք.

6) 9-րդ հոդվածի 2-րդ մասի «է» կետի համաձայն հանձնաժողովը պարտավոր է հանդես գալ դատարանում: Այդ առումով անհրաժեշտ է նկատի ունենալ, որ միջգերատեսչական հանձնաժողովը չունենալով պետական մարմնի կարգավիճակ չի կարող հանդես գալ դատարանում.

7) 6-րդ հոդվածից անհրաժեշտ է հանել «քաղաքապետերը» բառը, քանի որ քաղաքապետը նույնպես հանդիսանում է համայնքի ղեկավար.

8) 11-րդ հոդվածի «ե» կետում խոսվում է հանձնաժողովի կայացրած և սահմանված կարգով ուժի մեջ մտած որոշումները կատարելու մասին: Պարզ չէ, թե հանձնաժողովն ինչպիսի որոշումներ պետք է կայացնի և ինչ կարգով դրանք պետք է ուժի մեջ մտնեն:

Ելնելով վերոհիշյալից գտնում ենք, որ գաղտնագրծման միջգերատեսչական հանձնաժողովին վերապահված լիազորությունները կարող են իրականացվել միայն պետական մարմնի կողմից և այդ առումով անընդունելի ենք համարում նախագծով սահմանված հանձնաժողովի կարգավիճակի և լիազորությունների շրջանակին վերաբերող դրույթները:

4. Նախագիծն անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված օրենսդրական տեխնիկայի կանոններին, մասնավորապես՝

1) 1-ին հոդվածում «սահմանում է» բառերն անհրաժեշտ է փոխարինել «կարգավորում է» բառերով.

2) 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի կապակցությամբ հայտնում ենք, որ Հայաստանի

Հանրապետության Սահմանադրությամբ գաղտնագերծման հետ կապված որևէ հարաբերություն չի կարգավորվում: Այդ առումով նշված մասից անհրաժեշտ է հանել «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ» բառերը:

3) 3-րդ հոդվածի 2-րդ մասի կետերի համարակալումն անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 41-րդ հոդվածի պահանջներին:

Նույն դիտողությունը վերաբերում է նաև նախագծի 4-րդ, 8-րդ, 9-րդ և 11-րդ հոդվածներին:

4) «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի 1-ին հոդվածում «խմբագրությամբ» բառն անհրաժեշտ է փոխարինել «բովանդակությամբ» բառով:

Ելնելով շարադրվածից, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը գտնում է, որ խնդիրն արդիական չէ և «Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի ու դրա հետ ներկայացված օրենքների նախագծերի ընդունման անհրաժեշտությունը չկա:

Միաժամանակ հայտնում ենք, որ, ներկայացված օրենքների նախագծերի փաթեթը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում քննարկելիս, հարակից զեկուցմամբ հանդես կգա Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարար Հրայր Թովմասյանը:

Կից ներկայացվող փաստաթղթերում տրված է օրենքների նախագծերի կարգավորման ազդեցության գնահատականը:

Հարգանքով՝

ՏԻԳՐԱՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Եզրակացություն

<<Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին>>, << Ազգային ժողովի կանոնակարգ>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>, <<Դատախազության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>, <<Ոստիկանության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>, <<Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին>> և <<Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի /այսուհետ՝ նախագծեր/ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատման

Նախագծերի՝ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատումն իրականացվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հունվարի 14-ի <Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի՝ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատման իրականացման կարգը հաստատելու մասին> N 18-Ն որոշման համաձայն:

Սոցիալական պաշտպանության ոլորտում Նախագծերը ունեն չեզոք ազդեցություն:

ՀԱԿԱԿՈՒՈՒՊՑԻՈՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի վերաբերյալ

«Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերն իրենց մեջ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2009 թվականի հոկտեմբերի 22-ի <Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման իրականացման կարգը հաստատելու մասին> թիվ 1205-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 9-րդ կետով նախատեսված որևէ կոռուպցիոն գործոն չեն պարունակում:

ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

<<Գաղտնագերծման /յուստրացիայի/ մասին>>, <<Ազգային ժողովի կանոնակարգ>>
Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>,
<<Դատախազության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում
կատարելու մասին>>, <<Ոստիկանության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության
օրենքում լրացում կատարելու մասին>>, <<ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացում
կատարելու մասին>>, <<Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին>>
Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքների նախագծերի բնապահպանության բնագավառում
կարգավորման

1. <<Գաղտնագերծման /յուստրացիայի/ մասին>>, <<Ազգային ժողովի կանոնակարգ>>
Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>,
<<Դատախազության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում
կատարելու մասին>>, <<Ոստիկանության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության
օրենքում լրացում կատարելու մասին>>, <<ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու
մասին>>, <<Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին>> Հայաստանի Հանրա-
պետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>> Հայաստանի Հանրապետության
օրենքների (այսուհետ՝ օրենքներ) նախագծերի ընդունման արդյունքում շրջակա միջավայրի
օբյեկտների՝ մթնոլորտի, հողի, ջրային ռեսուրսների, ընդերքի, բուսական և կենդանական
աշխարհի, հատուկ պահպանվող տարածքների վրա բացասական հետևանքներ չեն
առաջանա:

2. Օրենքների նախագծերի չընդունման դեպքում շրջակա միջավայրի օբյեկտների վրա բացա-
սական հետևանքներ չեն առաջանա:

3. Օրենքների նախագծերը բնապահպանության ոլորտին չեն առնչվում, այդ ոլորտը կանոնա-
կարգող իրավական ակտերով ամրագրված սկզբունքներին և պահանջներին չեն հակասում:

Օրենքների նախագծերի կիրարկման արդյունքում բնապահպանության բնագավառում
կանխատեսվող հետևանքների գնահատման և վարվող քաղաքականության համեմատական վիճա-
կագրական վերլուծություններ կատարելու անհրաժեշտությունը բացակայում է:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

<<Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին>>, <<Ազգային ժողովի կանոնակարգ>>
Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>, <<Դատախա-
զության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մա-
սին>>, <<Ոստիկանության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրա-
ցում կատարելու մասին>>, <<Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում
լրացում կատարելու մասին>> և <<Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին>> Հա-
յաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>> ՀՀ օրենքների
նախագծերի՝ բյուջետային բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման

<<Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին>>, <<Ազգային ժողովի կանոնակարգ>>
Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>, <<Դատախազության
մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>, <<Ոստիկա-
նության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին>>,
<<Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին>> և
<<Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում
լրացում կատարելու մասին>> ՀՀ օրենքների նախագծերի ընդունումը և կամ չընդունումը
բյուջետային բնագավառում թե մուտքերի և թե ելքերի գծով կարգավորման ազդեցության չի
հանգեցնում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Գաղտնազերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի տնտեսական, այդ թվում՝ փոքր և միջին ձեռնարկատիրության բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման

«Գաղտնազերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի (այսուհետ՝ Նախագիծ) գործարար և ներդրումային միջավայրի վրա կարգավորման ազդեցության գնահատման նպատակով իրականացվել են նախնական դիտարկումներ:

Գնահատման նախնական փուլում պարզ է դարձել, որ *Նախագիծը վերաբերում է գաղտնի ծառայությունների հետ համագործակցած պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց գաղտնազերծմանը* և Նախագծի ընդունման դեպքում, դրա կիրարկման արդյունքում գործարար և ներդրումային միջավայրի վրա ազդեցություն չի նախատեսվում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Գաղտնազերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի մրցակցության բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման

«Գաղտնազերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի (այսուհետ՝

Նախագծեր) մրցակցության բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման գործընթացի նախնական փուլում պարզվել է, որ Նախագծերով կարգավորվող շրջանակները չեն առնչվում որևէ ապրանքային շուկայի հետ, ուստի և Նախագծերի ընդունմամբ որևէ ապրանքային շուկայում մրցակցային դաշտի վրա ազդեցություն չի կարող:

Հիմք ընդունելով նախնական փուլի արդյունքները՝ կարգավորման ազդեցության գնահատման աշխատանքները դադարեցվել են՝ արձանագրելով Նախագծերի ընդունմամբ մրցակցության միջավայրի վրա *ազդեցություն չհայտնաբերվելու* եզրակացություն:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Գաղտնազերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի ընդունման դեպքում

«Գաղտնազերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի ընդունումը առողջապահության բնագավառի վրա ազդեցություն չի ունենա:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

Սույն օրենքը (այսուհետ՝ Օրենք) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանության, պետական կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավար եւ այլ պաշտոններ զբաղեցնող անձանց գաղտնագերծման իրավական հիմքերը, նպատակները, կարգը եւ դրանց հետ կապված այլ հարաբերություններ:

Հոդված 2. Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) իրավական հիմքերը

1. Գաղտնագերծումը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, սույն օրենքով, Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքներով եւ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:
2. Եթե Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան սույն օրենքով, ապա կիրառվում են պայմանագրի նորմերը:

Հոդված 3. Օրենքի նպատակը

1. Սույն Օրենքով իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ոլորտը կարգավորող օրենսդրության հիմնարար դրույթներն ու սկզբունքները պետության եւ հասարակության, մարդու եւ քաղաքացու իրավունքների, ազատությունների ու անձնական անվտանգության պաշտպանության նպատակով՝ ապահովելով նրանց պաշտպանվածությունը նախկին ԽՍՀՄ եւ օտարերկրյա հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցած անձանցից, ներազդեցությունից, շանտաժից ու հավաքագրումից կամ անօրինական գործունեության մեջ ներգրավելուց կամ դրանց փորձերից:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում գաղտնագերծման նպատակներ են.

- ա) ժողովրդավարական հասարակության եւ սահմանադրական կարգի ամրապնդումը,
- բ) ազգային անվտանգության ապահովման կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացումը,
- գ) սահմանադրական կարգի հիմունքների եւ պետության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների կանխումը,
- դ) հանրության սահմանադրական իրավունքների եւ ազատությունների, պատվի ու բարի համբավի պաշտպանությունը,
- ե) Խորհրդային, ֆաշիստական եւ այլ ամբողջատիրական գաղափարախոսության ու քարոզչության տարածման կանխումը:

Հոդված 4. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

Սույն օրենքում օգտագործվում են հետեւյալ հիմնական հասկացությունները.

ա) *գաղտնագերծում (յուստրացիա)*՝ միջոցների համախումբ, որով բացահայտվում, հավաքագրվում, գնահատվում են սույն Օրենքի 5-րդ հոդվածով գաղտնագերծման ենթակա անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը, գրանցվում եւ հաշվառվում են հետեւյալ անձինք,

կանխվում եւ արգելվում է նրանց կողմից Օրենքի 6-րդ հոդվածով սահմանված պաշտոններ զբաղեցնելը,

բ) *գաղտնագերծման միջգերարեսչական հանձնաժողով (այսուհետ՝ Հանձնաժողով)*՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով կազմավորված գաղտնագերծում իրականացնող Հանձնաժողով,

գ) *հատուկ ծառայություններ (այսուհետ՝ հատուկ ծառայություններ)*՝ նախկին ԽՍՀՄ Պետական անվտանգության կոմիտե (ՊԱԿ), հետախուզական, հակահետախուզական, օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմիններ կամ այլ հատուկ ծառայություններ, ինչպես նաեւ այլ երկրների հատուկ ծառայություններ,

դ) *հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի կամ բացահայտ համագործակցած անձ*՝ հատուկ ծառայությունների հանձնարարականների կատարմանը փաստացի եւ գիտակցաբար գործակցած անձ, ով գրավոր կամ բանավոր պարտավորված է եղել գաղտնի կամ բացահայտ համագործակցել այն դեպքերում, եթե գործունեությունը չի կանոնակարգվել տվյալ ծառայությունների կանոնակարգերով կամ օրենսդրությամբ (գործակալ, ռեզիդենտ, վստահելի անձ, հանդիպումների համար քողարկված /կոնսպիրատիվ/ տարածք, բնակարան կամ այլ շինություն, պահող, վարձակալող կամ տրամադրող անձ, արտահաստիքային օպերատիվ աշխատակից կամ հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձ):

ե) *գործակալ*՝ հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի (ոչ բացահայտ) համագործակցած եւ նրանց առաջադրանքներն ու հանձնարարությունները կատարած անձ,

զ) *ռեզիդենտ*՝ հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձ, ով իրեն ներկայացված գործակալների ու վստահելի անձանց հետ կազմակերպել է աշխատանքները,

է) *վստահելի անձ*՝ հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձ, ով ինքնակամ տեղեկատվություն է տրամադրել այն անձանց ու փաստերի վերաբերյալ, որոնք հետաքրքրել են հատուկ ծառայություններին, ինչպես նաեւ կատարել է նրանց հանձնարարությունները,

ը) *քողարկված /կոնսպիրատիվ/ տարածք կամ այլ շինություն պահող, վարձակալող կամ տրամադրող անձ*՝ հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձ, ով պահել, վարձակալել կամ տրամադրել է նրանց տնօրինման ներքո գտնվող տարածք բնակարան կամ այլ շինություն՝ պայմաններ ապահովելով գործակալական կամ օպերատիվ այլ գործունեության համար,

թ) *հանդիպումների համար բնակարան պահող, վարձակալող կամ տրամադրող անձ*՝ հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձ, ով բնակելի տարածքներ է տրամադրել գործակալների եւ ռեզիդենտների հետ այդ ծառայությունների աշխատանքի համար եւ այդ աշխատանքների համար ապահովել է անհրաժեշտ կոնսպիրատիվ պայմաններ,

ժ) *արտահաստիքային օպերատիվ աշխատակից*՝ հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձ, ով հասարակական հիմունքներով օժանդակել է հատուկ ծառայությունների հակահետախուզական գործունեությանը եւ աշխատանքներ է տարել իրեն վստահված գործակալների հետ, ընտրել վստահելի անձանց, ինչպես նաեւ կատարել այլ առաջադրանքներ ու հանձնարարություններ,

ի) *հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցած այլ անձ*՝ անձ, ով նախկին ԽՍՀՄ կամ այլ երկրի հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցած մեկ այլ հատուկ ծառայության հանձնարարությամբ իրականացրել է գործակալի, ռեզիդենտի, վստահելի անձի, քողարկված /կոնսպիրատիվ/ տարածք կամ այլ շինություն պահող, վարձակալող կամ տրամադրող անձի, հանդիպումների համար բնակարան պահող, վարձակալող կամ տրամադրող անձի, արտահաստիքային օպերատիվ աշխատակցի եւ այլ գործառույթներ,

լ) *հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցած անձանց գրանցում*՝ հատուկ

ծառայությունների հետ գաղտնի կամ բացահայտ համագործակցած անձանց, ինչպես նաև նրանց ու հատուկ ծառայությունների մասին անվտանգության մարմինների կազմած տեղեկությունների հաշվառում ռեեստրում,

խ) *ռեեստր*՝ Հանձնաժողովի կանոնադրությամբ սահմանված կարգով եւ ձեռով վարվող տվյալների, տեղեկատվության ամբողջություն, որում հաշվառվում են հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձինք եւ նրանց նախկին գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Հոդված 5. Սույն օրենքի գործողության ոլորտը

Սույն օրենքը տարածվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդիր, գործադիր ու դատական իշխանության, պետական կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ Օրենքի 6-րդ հոդվածով սահմանված ղեկավար պաշտոններ զբաղեցնող կամ դրանց հավակնող անձանց վրա, ովքեր մինչեւ 1991 թվականի սեպտեմբերի 21-ի Հայաստանի անկախության հանրաքվեն բացահայտ կամ գաղտնի հիմունքներով աշխատել կամ համագործակցել են նախկին ԽՍՀՄ Պետական անվտանգության կոմիտեի, հետախուզական, հակահետախուզական, օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների կամ այլ երկրների հատուկ ծառայությունների հետ:

Հոդված 6. Գաղտնագերծման ենթակա անձինք եւ պաշտոնները

Սույն օրենքով սահմանված կարգով գաղտնագերծման են ենթակա Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության անդամները եւ նրանց տեղակալները, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առընթեր պետական կառավարման մարմինների ղեկավարներն ու նրանց տեղակալները, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավորները, Հայաստանի Հանրապետության Վերահսկիչ պալատի նախագահը, Հայաստանի Հանրապետության Անվտանգության խորհրդի քարտուղարը, Հայաստանի Հանրապետության Հինված ուժերի բարձրագույն հրամանատարական կազմը, Ազգային անվտանգության ծառայության կենտրոնական աշխատակազմի, տարածքային մարմինների եւ սահմանապահ զորքերի ղեկավար պաշտոններ զբաղեցնող անձինք, Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական դատարանի անդամները, Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ, վերաքննիչ, առաջին ատյանի եւ մասնագիտացված դատարանների դատավորները, Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազը եւ դատախազները, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամները, Հայաստանի Հանրապետության Մարդու իրավունքների պաշտպանը, Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը եւ տեղակալը, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի աշխատակազմի ղեկավարը, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմի ղեկավարը, Հայաստանի Հանրապետության մարզպետները, քաղաքապետները, համայնքի ղեկավարները եւ ավագանու անդամները, Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի նախագահը եւ Կենտրոնական բանկի խորհրդի անդամները, օտարերկրյա պետություններում Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչությունների, միջազգային կազմակերպություններում Հայաստանի Հանրապետության մշտական ներկայացուցչությունների, օտարերկրյա պետություններում Հայաստանի Հանրապետության հյուպատոսական հիմնարկների ղեկավարները եւ աշխատակիցները, Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ղեկավարը, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ղեկավարները, Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովի անդամները, սույն հոդվածում սահմանված անձանց խորհրդականները, օգնականները եւ մամլո քարտուղարները, նոտարները, Հայաստանի Հանրապետության Փաստաբանների պալատի նախագահը, Պալատի խորհրդի անդամները, պետական զանգվածային լրատվամիջոցների ղեկավար կազմը, խմբագիրները եւ լրագրողները, ինչպես նաև այն անձինք, ովքեր հավակնում են (թեկնածու են) զբաղեցնել սույն հոդվածով սահմանված պաշտոնները:

Հողված 7. Գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովի կազմավորման կարգը

1. Հայաստանի Հանրապետության յուրաքանչյուր նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նստաշրջանի բացման օրվան հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում սույն հողվածով սահմանված կարգով կազմավորվում է միջգերատեսչական հանձնաժողով՝ հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց գործունեության բացահայտման, գնահատման, ինչպես նաև վերջիններիս սույն օրենքի 6-րդ հողվածով սահմանված պաշտոններ զբաղեցնելը կանխելու եւ սահմանափակելու (կամ գաղտնագերծելու) նպատակով:

2. Հանձնաժողովում ընդգրկվում են Հայաստանի Հանրապետության Գլխավոր դատախազության, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ծառայության, Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի խմբակցությունների, պատգամավորական խմբերի եւ անկախ պատգամավորների կողմից առաջադրված՝ մեկական արհեստավարժ մասնագետ, ընդ որում՝ խորհրդարանական ընդդիմադիր խմբակցությունների կողմից ներկայացված երկուական ներկայացուցիչ:

3. Հանձնաժողովն իր կազմից ընտրում է հանձնաժողովի նախագահ եւ քարտուղար, ընդ որում՝ նրանցից մեկը պետք է լինի ընդդիմության ներկայացրած անդամը:

4. Հանձնաժողովի կազմում չեն կարող ընդգրկվել սույն օրենքի 6-րդ հողվածով սահմանված Հայաստանի Հանրապետության գործադիր եւ դատական իշխանության մարմինների ղեկավար պաշտոններ զբաղեցնող անձինք:

5. Հայաստանի Հանրապետության Գլխավոր դատախազության, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ծառայության, Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի խմբակցությունների, պատգամավորական խմբերի եւ անկախ պատգամավորների կողմից Հանձնաժողովի անդամներ առաջադրելուց հետո մեկամսյա ժամկետում Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հաստատում է Հանձնաժողովի կազմը եւ վերջինիս ներկայացմամբ՝ կանոնադրությունը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը պահովում է Հանձնաժողովի անդամների վարձատրությունը եւ բնականոն գործունեության համար անհրաժեշտ պայմանները:

6. Հանձնաժողովի անդամի հրաժարականի, հետկանչի կամ պաշտոնը թափուր մնալու դեպքերում սույն օրենքով նրան առաջադրելու իրավունք ունեցող մարմինները պաշտոնը թափուր մնալու օրվանից հետո երկշաբաթյա ժամկետում Հանձնաժողովին են ներկայացնում նոր անդամի թեկնածությունը:

Հանձնաժողովի ներկայացմամբ Կառավարությունը իր առաջիկա նիստում փոփոխություն է կատարում միջգերատեսչական հանձնաժողով ստեղծելու մասին որոշման մեջ:

7. Հանձնաժողովը գործում է մինչեւ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի լիազորությունների ավարտը կամ արձակումը:

Հողված 8. Հանձնաժողովի գործունեության կարգը

Հանձնաժողովը՝

ա) ձեւավորումից հետո մեկամսյա ժամկետում մշակում եւ հաստատում է իր կանոնադրությունը,

բ) ստեղծում է աշխատանքային խումբ, որն արձանագրում է հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց խոստովանությունները, նրանց եւ հատուկ ծառայությունների գործունեության մասին տեղեկություններ եւ դրանք փոխանցում է Հանձնաժողովին,

գ) հավաքագրում, ստուգում եւ վերլուծում է հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց տրամադրած փաստաթղթերը, նյութեր եւ այլ տեղեկություններ, ինչպես նաև դրանք ներկայացնում է Հանձնաժողովին՝ ռեեստրում այդ անձանց հաշվառման

համար,

դ) հավաքագրում, ստուգում եւ կանոնակարգում է հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց տրամադրած տեղեկությունները եւ նրանց նախկին գործունեության մասին տեղեկատվությունը,

ե) հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցության մեջ խոստովանած անձանց խնդրանքով միջոցներ է ձեռնարկում նրանց շանտաժի, հավաքագրման կամ անօրինական գործունեության մեջ ներգրավելու փորձերից պաշտպանության ուղղությամբ,

զ) սահմանում է հրապարակման ենթակա բոլոր տեղեկությունները եւ հրապարակում դրանք,

է) վարում է հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց ռեեստր:

Հոդված 9. Հանձնաժողովի իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Սույն օրենքով սահմանված կարգով Հանձնաժողովն իրավունք ունի՝

ա) ստանալ եւ հավաքագրել գաղտնազերծման ենթակա անձանց վերաբերյալ սույն օրենքի 8-րդ հոդվածում նշված տեղեկությունները՝ ներառյալ պետական եւ ծառայողական գաղտնիք պարունակող, որոնք առնչվում են սույն օրենքի 6-րդ հոդվածով սահմանված գաղտնազերծման ենթակա պաշտոններին,

բ) բացահայտել հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց,

2. Հանձնաժողովը պարտավոր է՝

ա) օրենքի 6-րդ հոդվածով սահմանված գաղտնազերծման ենթակա պաշտոններ զբաղեցնող կամ դրանց հավակնող եւ սույն հոդվածի 1-ին մասի «բ» կետով բացահայտված անձանց առաջարկել ինքնակամ (կամավոր) հրաժարվել զբաղեցրած պաշտոնից կամ դրան հավակնելուց,

բ) որոշում կայացնել՝ գաղտնազերծելու եւ հրապարակելու սույն հոդվածի 1-ին մասի «բ» կետով սահմանված անձանց մասին տեղեկատվությունը, եթե մերժվում է Հանձնաժողովի՝ սույն հոդվածի 2-րդ մասի «ա» կետով սահմանված առաջարկությունը, ինչպես նաեւ տվյալ անձի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացնել համապատասխան մարմնին՝ պաշտոնանկության, թեկնածության գրանցումը չեղյալ ճանաչելու առաջարկով,

գ) ապահովել գաղտնազերծման ենթարկվող անձի, նրա վերաբերյալ տվյալների եւ ռեեստրի տեղեկատվության գաղտնիությունը՝ բացառությամբ սույն օրենքով սահմանված դեպքերի,

դ) նախազգուշացնել գաղտնազերծման ենթակա անձանց իրենց (այդ թվում՝ այլ անձանց) վերաբերյալ տեղեկատվությունը թաքցնելու կամ դիտավորյալ սուտ կամ կեղծ տեղեկատվություն հայտնելու դեպքում՝ օրենքով սահմանված կարգով քրեական պատասխանատվության ենթարկվելու մասին,

ե) սույն հոդվածի 2-րդ մասի «բ» կետով սահմանված դեպքում գաղտնազերծել եւ հրապարակել Հանձնաժողովի ենթակայության տակ գտնվող ողջ տեղեկատվությունը,

զ) հիմնավորել Հանձնաժողովի կողմից կայացրած որոշումը,

է) հանդես գալ դատարանում, եթե Հանձնաժողովի կողմից կայացրած որոշումը դատական կարգով բողոքարկվել է,

ը) որոշում կայացնել՝ գաղտնազերծելու եւ հրապարակելու Հանձնաժողովի ենթակայության տակ գտնվող ողջ տեղեկատվությունը՝ առանց պահպանելու սույն հոդվածի 2-րդ մասի «բ» կետով սահմանված ընթացակարգը, եթե գաղտնազերծման ենթակա անձի կողմից իրագործվել է մարդկության դեմ ուղղված զինվորական հանցագործություն կամ ցեղասպանություն:

Հողված 10. Հանձնաժողովի կողմից որոշումների կայացման կարգը եւ բողոքարկումը

1. Հանձնաժողովը սույն օրենքի 9-րդ հոդվածով նախատեսված որոշումները կայացնում է փակ նիստում՝ Հանձնաժողովի անդամների ձայների 2/3-ով: Հանձնաժողովի նիստն իրավագոր է անդամների 2/3-ի ներկայության դեպքում:
2. Հանձնաժողովի նիստին կարող է ներկա գտնվել այն անձը, ում վերաբերյալ կայացվում է որոշումը:
3. Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ է մտնում կայացումից հետո մեկամսյա ժամկետում, որի ընթացքում կարող է դատական կարգով բողոքարկվել այն անձի կողմից, ում վերաբերյալ այն կայացվել է:
4. Հանձնաժողովի՝ ուժի մտած որոշումները ենթակա են պարտադիր կատարման:

Հողված 11. Պատասխանատվությունը սույն օրենքի պահանջների խախտման համար

Օրենսդրությամբ սահմանված վարչական, քրեական եւ կարգապահական պատասխանատվություն է առաջանում, եթե՝

- ա) Հանձնաժողովն իր կայացրած որոշումը սույն օրենքով սահմանված դեպքում եւ կարգով չի հրապարակում,
- բ) Հանձնաժողովը հրապարակում է ակնհայտ սուտ, կեղծ, չհիմնավորված, փոփոխված կամ խեղաթյուրված տեղեկատվություն,
- գ) տեղեկատվություն տիրապետողը խոչընդոտում է տեղեկատվության տրամադրումը Հանձնաժողովին,
- դ) Հանձնաժողովին տրամադրվում է ակնհայտ սուտ, կեղծ, չհիմնավորված, փոփոխված կամ խեղաթյուրված տեղեկատվություն,
- ե) խոչընդոտվում է Հանձնաժողովի կայացրած եւ սահմանված կարգով ուժի մեջ մտած որոշման կատարումը կամ դրա կատարումն ապահովելու համար լիազորված պաշտոնատար անձը համապատասխան միջոցներ չի ձեռնարկում:

Հողված 12. Անցումային դրույթներ եւ օրենքի՝ ուժի մեջ մտնելը

Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:
Չորրորդ գումարման Ազգային ժողովի համար Հանձնաժողովը ձեւավորվում է սույն Օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո մեկամսյա ժամկետում:

Նախագիծ
Պ-1291՝-15.11.2011-ՊԻ-010/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

«Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին

Հողված 1. «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության 2002 թվականի փետրվարի 20-ի ՀՕ-308 օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 97-րդ հոդվածի 1-ի մասից հետո լրացնել 1.1 մասով՝ հետեւյալ բովանդակությամբ.

«1.1. Նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նստաշրջանի բացման օրվան հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց գործունեության բացահայտման, գնահատման, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պաշտոններ զբաղեցնելը կանխելու եւ սահմանափակելու (կամ գաղտնագերծելու) նպատակով «Գաղտնագերծման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով ստեղծվող միջգերատեսչական Հանձնաժողովի կազմում Ազգային ժողովի նախագահի որոշմամբ հաստատվում են Ազգային ժողովի խմբակցությունների, պատգամավորական խմբերի եւ անկախ պատգամավորների կողմից առաջադրված արհեստավարժ մասնագետները:

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի խմբակցությունների, պատգամավորական խմբերի եւ անկախ պատգամավորների կողմից առաջադրվում են մեկական արհեստավարժ մասնագետ, ընդ որում՝ խորհրդարանական ընդդիմադիր խմբակցությունների կողմից ներկայացված երկուական ներկայացուցիչ:

Հանձնաժողովի՝ Ազգային ժողովի խմբակցությունների, պատգամավորական խմբերի եւ անկախ պատգամավորների կողմից առաջադրված անդամի հրաժարականի, հետկանչի կամ պաշտոնը թափուր մնալու դեպքերում նրան առաջադրելու իրավունք ունեցող Ազգային ժողովի խմբակցությունը, պատգամավորական խումբը կամ անկախ պատգամավորները մեկշաբաթյա ժամկետում Ազգային ժողովի նախագահին են ներկայացնում Հանձնաժողովի նոր անդամի թեկնածությունը: Ազգային ժողովի նախագահը մեկշաբաթյա ժամկետում փոփոխություն է կատարում Ազգային ժողովի նախագահի որոշման մեջ եւ դրա մասին հայտարարում է Ազգային ժողովի առաջիկա նիստում:

Հանձնաժողովը գործում է մինչեւ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի լիազորությունների ավարտը կամ արձակումը:»

Հոդված 2. Սույն Օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Չորրորդ գումարման Ազգային ժողովի համար Հանձնաժողովը ձեւավորվում է սույն Օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո մեկամսյա ժամկետում:

Նախագիծ
Պ-129^Բ-15.11.2011-ՊԻ-010/0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

«Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին

Հոդված 1. «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2007 թվականի փետրվարի 22-ի ՀՕ-126-Ն օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասը լրացնել 13-րդ կետով՝ հետեւյալ բովանդակությամբ.

«13) «Գաղտնագերծման (լրուստրացիայի) մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով կազմավորված գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովի կազմում առաջադրում է մեկ արհեստավարժ մասնագետ:»

Հոդված 2. Սույն Օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Նախագիծ
Պ-1291³-15.11.2011-ՊԻ-010/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

«Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին

Հոդված 1. «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2001 թվականի մայիսի 16-ի ՀՕ-177 օրենքի 11-րդ հոդվածի 1-ին մասի 7-րդ կետում ավելացնել «ե)» ենթակետ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«ե) գաղտնազերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովին՝ «Գաղտնազերծման (լյուստրացիայի) մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:»

Հոդված 2. Սույն Օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Նախագիծ
Պ-1291⁴-15.11.2011-ՊԻ-010/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին

Հոդված 1. Հայաստանի Հանրապետության 2003 թվականի ապրիլի 18-ի քրեական օրենսգրքը (այսուհետ՝ Օրենսգրք) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 302.1-րդ հոդվածով.

«Հոդված 302.1. «Գաղտնազերծման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) պահանջները չկատարելը

1. Օրենքի 6-րդ հոդվածով սահմանված գաղտնազերծման ենթակա պաշտոններ զբաղեցնող կամ դրանց հավակնող եւ 9-րդ հոդվածի 1-ին մասի «բ» կետով բացահայտված անձանց կողմից զբաղեցրած պաշտոնից ինքնակամ (կամավոր) հրաժարվելու կամ դրան հավակնելուց հրաժարվելու առաջարկը մերժելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից տասը տարի ժամկետով:

2. Օրենքով սահմանված դեպքերում իր (այդ թվում՝ այլ անձանց) վերաբերյալ տեղեկատվությունը թաքցնելը կամ դիտավորյալ սուտ կամ կեղծ տեղեկատվություն հայտնելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ երեքից հինգ տարի ժամկետով:

3. Օրենքով սահմանված կարգով Հանձնաժողովի կայացրած որոշումը չկատարելը կամ դրա կատարմանը խոչընդոտելը, ինչպես նաեւ պատասխանատու պաշտոնատար անձի կողմից Հանձնաժողովի որոշման կատարման համար միջոցներ չձեռնարկելը՝

պատժվում է ազատազրկմամբ՝ հինգից ութ տարի ժամկետով:»

Հոդված 2. Սույն Օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող

տասներորդ օրը:

Նախագիծ
Պ-1291⁵-15.11.2011-ՊԻ-010/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

**«Պետական եւ ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում
լրացում կատարելու մասին**

Հոդված 1. «Պետական եւ ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1996 թվականի դեկտեմբերի 3-ի ՀՕ-94 օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 24-րդ հոդվածը լրացնել երրորդ մասով՝ հետևյալ խմբագրությամբ.

««Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով կազմավորված գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովի պետական եւ ծառայողական գաղտնիք կազմող տեղեկություններին ծանոթանալու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:»

Հոդված 2. Սույն Օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

«Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին», «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» եւ «Պետական եւ ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի փաթեթի ընդունման

«Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի եւ հարակից մի շարք այլ օրենքների նախագծերի փաթեթի հետապնդած նպատակներն են.

մինչեւ 1991 թվականի սեպտեմբերի 21-ի Հայաստանի անկախության հանրաքվեն նախկին ԽՍՀՄ Պետական անվտանգության կոմիտեի, հետախուզական, հակահետախուզական,

օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների կամ այլ երկրների հատուկ ծառայությունների հետ բացահայտ կամ գաղտնի հիմունքներով աշխատած կամ համագործակցած անձանց գաղտնազերծումը,

ներկայումս Հայաստանի Հանրապետության օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանության, պետական կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավար եւ այլ պաշտոններ զբաղեցնող անձանց գաղտնազերծումը, նրանց պաշտոնանկությունը, եթե վերջիններս նախկինում գաղտնի կամ բացահայտ համագործակցել են հատուկ ծառայությունների հետ, ինչպես նաեւ այդպիսի անցյալով անձանց ղեկավար եւ այլ պաշտոններ զբաղեցնելու հավակնությունների կանխումը,

Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ոլորտը կարգավորող օրենսդրության հիմնարար դրույթների ու սկզբունքների իրականացումը պետության եւ հասարակության, մարդու եւ քաղաքացու իրավունքների, ազատությունների ու անձնական անվտանգության պաշտպանության նպատակով՝ ապահովելով նրանց պաշտպանվածությունը նախկին ԽՍՀՄ եւ օտարերկրյա հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցած անձանցից, նրանց ներազդեցությունից, շանտաժից ու հավաքագրումից կամ անօրինական գործունեության մեջ ներգրավելուց կամ դրանց փորձերից:

Հայաստանի Հանրապետությունում ժողովրդավարական հասարակության եւ սահմանադրական կարգի ամրապնդումը, ազգային անվտանգության ապահովման կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացումը, սահմանադրական կարգի հիմունքների ու պետության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների կանխումը, հանրության սահմանադրական իրավունքների եւ ազատությունների, պատվի ու բարի համբավի պաշտպանությունը, ինչպես նաեւ Խորհրդային, ֆաշիստական եւ այլ ամբողջատիրական գաղափարախոսության ու քարոզչության տարածման կանխումը:

Նախագծերի փաթեթը մշակելիս հաշվի են առնվել եւ վերլուծվել են սույն ոլորտում առկա միջազգային փորձը, մասնավորապես՝ Լիտվայի, Լեհաստանի, Վրաստանի, Չեխիայի, Սերբիայի, Գերմանիայի, Ռումինիայի, Ալբանիայի եւ Հունգարիայի օրենսդրությունները:

Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությամբ սահմանված չեն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանության, պետական կառավարման ու տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավար եւ այլ պաշտոններ զբաղեցնող անձանց գաղտնազերծման՝ լուստրացիայի իրավական հիմքերը: Գործող օրենսդրությամբ ամրագրված չեն այնպիսի դրույթներ, ըստ որոնց՝ պետության եւ հասարակության, մարդու եւ քաղաքացու իրավունքների, ազատությունների ու անձնական անվտանգության պաշտպանության նպատակով, կապահովվի նրանց պաշտպանվածությունը նախկին ԽՍՀՄ եւ օտարերկրյա հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցած անձանցից, նրանց ներազդեցությունից, շանտաժից ու հավաքագրումից կամ անօրինական գործունեության մեջ ներգրավելուց կամ դրանց փորձերից:

Սույն օրենքների նախագծերի փաթեթով առաջարկվում է իրավական սահմանում տալ լուստրացիային՝ գաղտնազերծմանը, ամրագրելով այդ գործընթացի հաջորդականությունը:

Գաղտնազերծման մասին օրենքով առաջարկվում է հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց գործունեության բացահայտման, գնահատման, ինչպես նաեւ վերջիններիս՝ օրենքով սահմանված պաշտոններ զբաղեցնելը կանխելու եւ սահմանափակելու (կամ գաղտնազերծելու) նպատակով Հայաստանի Հանրապետության յուրաքանչյուր նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նստաշրջանի բացման օրվան հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում Կառավարության որոշմամբ ստեղծել միջգերատեսչական հանձնաժողով: Չորրորդ գումարման Ազգային ժողովի համար առաջարկվում է Հանձնաժողովը ձեւավորել Օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո մեկամսյա ժամկետում:

Հանձնաժողովում ընդգրկվում են Հայաստանի Հանրապետության Գլխավոր դատախազության, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ծառայության, Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի

խմբակցությունների, պատգամավորական խմբերի եւ անկախ պատգամավորների կողմից առաջադրված՝ մեկական արհեստավարժ մասնագետ, ընդ որում՝ խորհրդարանական ընդդիմադիր խմբակցությունների կողմից ներկայացված երկուական ներկայացուցիչ: Հանձնաժողովն իր կազմից ընտրում է հանձնաժողովի նախագահ եւ քարտուղար, ընդ որում՝ նրանցից մեկը պետք է լինի ընդդիմության ներկայացրած անդամը:

Հանձնաժողովը հավաքագրում, ստուգում եւ վերլուծում է հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց տրամադրած փաստաթղթերը, նյութերը եւ նրանց նախկին գործունեության մասին տեղեկությունները, որոնք կարող են հրապարակվել սույն օրենքով սահմանված դեպքերում, վարում է հատուկ ծառայությունների հետ գաղտնի համագործակցած անձանց ռեեստր, ինչպես նաեւ հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցության մեջ խոստովանած անձանց խնդրանքով միջոցներ է ձեռնարկում նրանց շանտաժի, հավաքագրման կամ անօրինական գործունեության մեջ ներգրավելու փորձերից պաշտպանության ուղղությամբ:

Գաղտնագերծման ենթակա պաշտոններ զբաղեցնող կամ դրանց հավակնող անձանց, ովքեր բացահայտվել կամ խոստովանել են հատուկ ծառայությունների հետ համագործակցության մասին, Հանձնաժողովն առաջարկում է ինքնակամ (կամավոր) հրաժարվել զբաղեցրած պաշտոնից կամ դրան հավակնելուց: Եթե նրանց կողմից մերժվում է այդ առաջարկությունը, Հանձնաժողովը հրապարակում է այդ անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը, ինչպես նաեւ տվյալ անձի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացնում է համապատասխան մարմնին՝ պաշտոնանկության, թեկնածության գրանցումը չեղյալ ճանաչելու առաջարկով:

«Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը նաեւ սահմանում է Հանձնաժողովի կազմավորման, գործունեության, որոշումների ընդունման եւ դրանց բողոքարկման կարգերը, ինչպես նաեւ իրավունքներն ու պարտականությունները, սույն օրենքի պահանջների խախտման համար պատասխանատվությունը:

Օրենսդրական փաթեթի մաս կազմող «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում կատարված լրացումը սահմանում է գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովում Ազգային ժողովի խմբակցությունների, պատգամավորական խմբերի ու անկախ պատգամավորների կողմից նշանակվող անդամների առաջադրման կարգը:

«Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում առաջարկվող լրացումը գլխավոր դատախազի լիազորություններում ավելացնում է այդ հանձնաժողովում անդամ առաջադրելու իրավասությունը: Իսկ «Ոստիկանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում կատարված լրացումը ոստիկանության պարտականությունների թվում ավելացնում է «Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին» օրենքով սահմանված կարգով գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովին աջակցելու պարտականությունը:

«Պետական եւ ծառայողական գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում առաջարկվող լրացմամբ գաղտնագերծման միջգերատեսչական հանձնաժողովի պետական եւ ծառայողական գաղտնիք կազմող տեղեկություններին ծանոթանալու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

«Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում առաջակվող լրացմամբ ավելացվում է նոր հոդված «Գաղտնագերծման (յուստրացիայի) մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի պահանջները չկատարելու համար: